

83. ÅRGANG
2021

Fra Fysikkens Verden

UTGITT AV NORSK FYSISK SELSKAP

ISSN-0015-9247

OSLO 2021

Innhold FFV 2021

Nr. 1

- 3** Fra redaktørene
Øyvind G. Grøn
- 4** Nytt om mørk materie
Øyvind G. Grøn
- 6** Atomklokker
Øyvind G. Grøn
- 11** Hundre år med ferroelektrisk materiale
Emil J. Samuelsen
- 14** Hvor går fysikkfaget i skolen?
Ellen Karoline Henriksen

Nr. 2

- 23** Frå redaktørane
Emil J. Samuelsen
- 24** Nytt om higgspartikkelen
Øyvind G. Grøn
- 26** Dannelse av polaroner
Øyvind G. Grøn
- 28** Ny måling av myonets anomale magnetiske moment
Bjarne Stugu
- 32** Spinnville fisjonsfragmenter
Dorthea Gjestvang
- 37** Fysikere på frimerker: Ernst Abbe
Øyvind G. Grøn
- 38** Bokomtale: *Vi er stjernestøv – Kjernefysikk for folk flest* av Sunniva Rose
Øyvind G. Grøn
- 40** Gratulasjon: Olav Steinsvoll
Emil J. Samuelsen og Arne T. Skjeltorp
- 42** Ny doktor: Fredrik Kristoffer Mürer
- 43** Nekrolog: Arnfinn Graue
J.R. Lien, E. Osnes, T.B.Skaali og J.S. Vaagen

Nr. 3

- 47 Fra redaktørene
Øyvind G. Grøn
- 48 To hederlige omtaler til Norge i den Internasjonale fysikkolympiaden
Thomas Frågåt
- 49 Fysikere på frimerker: George Biddell Airy
Øyvind G. Grøn
- 50 Materie fra lys
Øyvind G. Grøn
- 52 Ønskekvistfenomenet – del 1: En personlig beretning om en pussig folketradisjon
Arnt Inge Vistnes
- 58 Har du draget? En undersøkelse av ingeniørstudenters kunnskaper og ferdigheter i mekanikk etter eksamen
P. Thorvaldsen, T. Sjursen og T. Buanes
- 62 In memoriam: Aasmund Sudbø
Stian Løvold, Asle Sudbø og tidligere kolleger

Nr. 4

- 67 Frå redaktørane
Emil J. Samuelsen
- 68 Priser delt ut under Fysikermøtet 2021
Asle Sudbø
- 69 Øvre grense for lydfart i faststoff og væsker
Emil J. Samuelsen
- 71 Fremgang for laserfusjon
Øyvind G. Grøn
- 72 Nobelprisen i fysikk 2021 – Del 1: Manabe og Hasselmann – Klimamodeller og klimaavtrykk
Marit Sandstad
- 75 Nobelprisen i fysikk 2021 – Del 2: Parisi og «spinn-glass»
Arne T. Skjeltorp
- 80 Ønskekvistfenomenet – del 2: Rapport fra en vitenskapelig studie
Arnt Inge Vistnes
- 86 In memoriam: Chris Hall
M.G. Johnsen, E. Thrane og A. Brekke
- 87 In memoriam: Finn Ingebretsen
M. Guttormsen, E. Osnes, J. Rekstad og B. Skaali

Forfatterregister FFV 2021

- Brekke, Asgeir*
In memoriam: Chris Hall 86
- Buanes, Trygve*
Har du draget? En undersøkelse av ingeniørstudenters kunnskaper og ferdigheter i mekanikk etter eksamen 58
- Gjestvang, Dorthea*
Spinnville fisjonsfragmenter 32
- Grøn, Øyvind G.*
Fra redaktørene 3
Nytt om mørk materie 4
Atomklokker 6
Nytt om higgspartikkelen 24
Dannelse av polaroner 26
Fysikere på frimerker: Ernst Abbe 37
Bokomtale: *Vi er stjernestøv – Kjernefysikk for folk flest* av Sunniva Rose 38
Fra redaktørene 47
Fysikere på frimerker: George Biddell Airy . 49
Materie fra lys 50
Fremgang for laserfusjon 71
- Guttormsen, Magne*
In memoriam: Finn Ingebretsen 87
- Frågått, Thomas*
To hederlige omtaler til Norge i den Internasjonale fysikkolympiaden 48
- Henriksen, Ellen Karoline*
Hvor går fysikkfaget i skolen? 14
- Johnsen, Magnar Gullikstad*
In memoriam: Chris Hall 86
- Lien, Jan R.*
Nekrolog: Arnfinn Graue 43
- Osnes, Eivind*
Nekrolog: Arnfinn Graue 43
In memoriam: Finn Ingebretsen 87
- Rekstad, John B.*
In memoriam: Finn Ingebretsen 87
- Samuelsen, Emil J.*
Hundre år med ferroelektrisk materiale . . . 11
Frå redaktørene 23
Gratulasjon: Olav Steinsvoll 40
Frå redaktørene 67
Øvre grense for lydfart i faststoff og væsker . 69
- Sandstad, Marit*
Nobelprisen i fysikk 2021 – Del 1:
Manabe og Hasselmann – Klimamodeller og klimaavtrykk 72
- Sjursen, Therese Berge*
Har du draget? En undersøkelse av ingeniørstudenters kunnskaper og ferdigheter i mekanikk etter eksamen . . . 58
- Skaali, Toralf Bernhard*
Gratulasjon: Olav Steinsvoll 40
In memoriam: Finn Ingebretsen 87
- Skjeltorp, Arne T.*
Gratulasjon: Olav Steinsvoll 40
Nobelprisen i fysikk 2021 –
Del 2: Parisi og «spinn-glass» 75
- Stugu, Bjarne*
Ny måling av myonets anomale magnetiske moment 28
- Sudbø, Asle*
Priser delt ut under Fysikermøtet 2021 . . . 68
- Thorvaldsen, Per Eilif*
Har du draget? En undersøkelse av ingeniørstudenters kunnskaper og ferdigheter i mekanikk etter eksamen . . . 58
- Thrane, Eivind*
In memoriam: Chris Hall 86
- Vaagen, Jan S.*
Gratulasjon: Olav Steinsvoll 40
- Vistnes, Arnt Inge*
Ønskekvistfenomenet – del 1: En personlig beretning om en pussig folketradisjon . . . 52
Ønskekvistfenomenet – del 2:
Rapport fra en vitenskapelig studie 80